

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **REPERTORIO DE ÓPERA E ZARZUELA IV**

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)

(Modificación da programación prevista para o curso 2019/20, debido á situación de emerxencia sanitaria no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia, seguindo as Instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/20, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA: REPERTORIO DE ÓPERA E ZARZUELA IV										
ESPECIALIDADE	Interpretación						ITINERARIO		CANTO	
CARÁCTER	Obrigatoria						TIPO DE CLASE		INDIVIDUAL	
DEPARTAMENTO	CANTO						XEFE DE DPTO.		Mª Teresa Bárbara Criado	
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		Mª Teresa Bárbara Criado		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1 hora
ECTS/CUAD.							1'5		Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS						EMAIL/TEL/WEB		TITORÍA	
	Mª Teresa Bárbara Criado						maitetxubarbara@edu.xunta.es		Luns, de 17:30 a 18:00 Luns, de 19:30 a 20:00	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRIPTOR:	Interpretación de obras diversas do xénero de ópera e zarzuela, segundo as características vocais do/a alumno/a, coa necesaria eficiencia técnica, e adecuación ao xénero, autor/a e época á que pertence. Desenvolvemento das dimensións básicas da interpretación destes xéneros, con acompañamento pianístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Non se requiren coñecementos específicos, mais si relacionados coa técnica (Canto), e co tratamento estilístico de época e/ou autores (Repertorio de cuatrimestres anteriores)
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	A disciplina ten relación directa cos contidos de outras disciplinas específicas do itinerario, tales como o Canto, os Idiomas, ou Historia do Canto. Está tamén relacionada de maneira propedéutica cos contidos da disciplina de Música de cámara, e cos contidos de repertorio do século XX-XXI, de ser o caso. A disciplina de Repertorio de ópera e zarzuela debe capacitar ao alumnado para unha interpretación de alto nivel no repertorio destes xéneros musicais, aprofundando no seu estilo e características.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T4, T5, T6, T13, T17
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X3, X5, X11, X17, X21, X24
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI10
*Ver a listaxe e descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Discernir os diferentes estilos musicais das diferentes épocas e autores.	T1, T2, T4, T6, T17, X5, X11, X17, X24, EI6
Afondar en todos os aspectos técnicos e estilísticos.	T1, T2, T4, T6, T17, X5, X11, X17, X24, EI6
Desenvolver unha capacidade interpretativa que lle permita abordar o repertorio correspondente.	T1, T2, T5, T6, T13, T17, X1, X3, X5, X11, X17, X21, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI10
Controlar as características da propia voz: extensión, timbre, flexibilidade, cor, e poder utilizalas en todo tipo de	T1, T2, T5, T6, T13, T17,

calidades expresivas.	X1, X3, X5, X11, X17, X21, X24, E11, E12, E14, E15,E110
Desenvolver os recursos vocais que lle permitan aplicar os coñecementos de fonética e prosodia particulares de cada lingua.	T1, T2, T5, T6, T13, T17, X1, X3, X5, X11, X17, X21, X24, E11, E12, E14, E15,E110

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1-O repertorio de ópera e zarzuela. Diferentes estilos e obras.	Estudo e interpretación de óperas de diferentes estilos e autores Estudo e interpretación de zarzuelas de diferentes estilos e autores.	12
2- A interpretación estilística diferenciada en función do estilo e autor.	Coñecemento do repertorio. Contexto histórico-estilístico do repertorio. Traballo de destrezas e conceptos tales como a memoria musical, elementos formais, liña melódica.	1*
3- O desenvolvemento da capacidade expresiva e creativa en relación coa interpretación musical.	Tratamento vocal específico. Desenvolvemento dos propios recursos técnico-vocais ao servizo dun repertorio. cunhas características concretas e específicas. Recursos vocais adecuados á interpretación segundo a época, estilo e autor. Hábito de interpretación de memoria	1*
4- A aplicación das particularidades lingüísticas e fonéticas das obras a interpretar.	Análise do texto. Autor. Comprensión aplicada do texto e relación coa liña melódica. Articulación correcta e dicción expresiva.	1*
5- Metodoloxía e tempo de estudo.	Responsabilidade no estudio da parte propia da obra que se traballa Análise da obra, métodos de comprensión e memorización da obra Lectura musical das obras, Dominio técnico individual, Propostas de dinámicas e carácter, etc. Preparación para a interpretación en público.	1*
<i>*Os contidos 2 ao 5 reflíctense temporalizados nunha sesión, aínda que, polo seu carácter transversal, na práctica serán traballados ao longo de tódalas sesión.</i> <i>A profesora proporá o catálogo de obras a traballar durante o cuadrimestre, e función das características vocais do alumno/a.</i>		
TOTAL SESIÓNS:		16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).	1		1
Exposición maxistral (exposición teórica dos contidos a traballar durante as clases. Contextualización das obras escollidas para o seu repertorio e puntualizacións técnicas a priori das mesmas.)	1		1
Exposición práctico-teórica (Exposición para introducir os aspectos teóricos e estilísticos aplicables no repertorio a estudar.)	1		1
Práctica individual (Tempo que o alumno/a dedicará á práctica do repertorio, en clase ou na casa)	10 5	15 20	25
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a con respecto ao autor, estilo, fonética, tradución do texto ...)	1	1	1
Pescuda de información, traballo persoal (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		4	4
Actividades complementarias (Asistencia a exposicións, seminarios, conferencias..., relacionados coa materia).		8	8

Titorías (atención particular aos alumnos/as)		1	1
Actividades de avaliación: 1. Proba práctica interpretación da totalidade do repertorio traballado durante o cuadrimestre a elixir entre: - Interpretación dun aria de ópera e unha romanza de zarzuela traballadas durante o cuadrimestre. - Realización dun traballo estilístico musical relacionado cun aria de ópera e unha romanza de zarzuela do seu repertorio - Presentación dunha comparativa xustificada de tres versións de cantantes diferentes interpretando un aria de ópera ou unha romanza de zarzuela de entre as traballadas durante o cuadrimestre. 2. Audición (interpretación en audición pública de repertorio traballado nas clases) 2. Revisión de probas	1	1	1
TOTAL HORAS:			45

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Seguimento do rendemento do alumno (Período comprendido entre o 8 de xaneiro e o 13 de marzo)	1) Asistir ás clases con regularidade e puntualidade. 2) Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. 3) Realizar eficaz e puntualmente exercicios propostos na aula. 4) Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos técnicos, estilísticos e musicais que se traballarán nas sucesivas clases. 5) Demostrar un control correcto do aire e a afinación na interpretación do repertorio	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	40% 80%
-Audicións-exames de aula. (Período comprendido entre o 8 de xaneiro e o 13 de marzo)	1) Amosar una correcta emisión e control da voz na interpretación do repertorio. 2) Demostrar un control correcto do aire e a afinación na interpretación do repertorio 3) Utilizar a pronunciación correcta do texto, a través dunha axeitada articulación. 4) Amosar comprensión do texto e da escritura pianística na interpretación. 5) Ser quen de interpretar o repertorio proposto co carácter axeitado ao xénero vocal ao que pertenza. 6) Demostrar o control do tempo nas obras a interpretar. 7) Amosar un equilibrio na dinámica en relación co piano. 8) Aplicar os coñecementos estilísticos e estéticos a de cada obra a interpretar. 9) Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica. 11) Ser quen de interpretar todo o repertorio de memoria.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	30% 20%
-Audición pública:	1) Amosar una correcta emisión e control da voz na interpretación do repertorio. 2) Demostrar un control correcto do aire e a afinación na interpretación do repertorio 3) Utilizar a pronunciación correcta do texto, a través dunha axeitada articulación. 4) Amosar comprensión do texto e da escritura pianística na interpretación. 5) Ser quen de interpretar o repertorio proposto co carácter axeitado ao xénero vocal ao que pertenza. 6) Demostrar o control do tempo nas obras a interpretar. 7) Amosar un equilibrio na dinámica en relación co	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	30%

	<p>piano:</p> <p>8) Aplicar os coñecementos estilísticos e estéticos a de cada obra a interpretar.</p> <p>9) Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica.</p> <p>11) Ser quen de interpretar todo o repertorio de memoria.</p>		
<p><i>O traballo realizado durante o período comprendido entre o 16 de marzo e o 15 de maio, así como posibles traballos entregados durante o mesmo, poderán ser tidos en conta sempre de xeito positivo sobre a cualificación obtida na fase presencial.</i></p>			
<p>6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)</p>			
<p>-Audición pública:</p>	<p>1) Amosar una correcta emisión e control da voz na interpretación do repertorio.</p> <p>2) Demostrar un control correcto do aire e a afinación na interpretación do repertorio.</p> <p>3) Utilizar a pronunciaión correcta do texto, a través dunha axeitada articulación.</p> <p>4) Amosar comprensión do texto e da escritura pianística na interpretación.</p> <p>5) Ser quen de interpretar o repertorio proposto co carácter axeitado ao xénero vocal ao que pertenza.</p> <p>6) Demostrar o control do tempo nas obras a interpretar.</p> <p>7) Amosar un equilibrio na dinámica en relación co piano.</p> <p>8) Aplicar os coñecementos estilísticos e estéticos a de cada obra a interpretar.</p> <p>9) Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica.</p> <p>11) Ser quen de interpretar todo o repertorio de memoria.</p>	<p>Todas as enumeradas para o cuadrimestre</p>	<p>100%</p>
<p>6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)</p>			
<p>As catro faltas de asistencia á clase implicarán a perda de avaliación continua, tendo que someterse o alumno/a ao procedemento de avaliación alternativa.</p>			
<p>-Audición pública:</p>	<p>1) Amosar una correcta emisión e control da voz na interpretación do repertorio.</p> <p>2) Demostrar un control correcto do aire e a afinación na interpretación do repertorio.</p> <p>3) Utilizar a pronunciaión correcta do texto, a través dunha axeitada articulación.</p> <p>4) Amosar comprensión do texto e da escritura pianística na interpretación.</p> <p>5) Ser quen de interpretar o repertorio proposto co carácter axeitado ao xénero vocal ao que pertenza.</p> <p>6) Demostrar o control do tempo nas obras a interpretar.</p> <p>7) Amosar un equilibrio na dinámica en relación co piano.</p> <p>8) Aplicar os coñecementos estilísticos e estéticos a de cada obra a interpretar.</p> <p>9) Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica.</p> <p>11) Ser quen de interpretar todo o repertorio de memoria.</p>	<p>Todas as enumeradas para o cuadrimestre</p>	<p>100%</p>
<p>Proba práctica (A escoller unha opción)</p>			
<p>A: Interpretación de dúas arias de ópera e dúas romanzas de zarzuela. (Envío mediante gravación)</p>	<p>1) Amosar una correcta emisión, control da voz e afinación na interpretación das obras interpretadas.</p> <p>2) Utilizar a pronunciaión correcta do texto, así como a comprensión do mesmo.</p> <p>3) Ser quen de interpretar o repertorio proposto co carácter axeitado ao xénero vocal ao que pertenza.</p> <p>4) Demostrar o control do tempo nas obras a interpretar.</p>	<p>As enumeradas para o cuadrimestre</p>	<p>100%</p>

	5) Aplicar os coñecementos estilísticos e estéticos a das obras a interpretar.		
B: Realización dun traballo estilístico musical relacionado cun aria de ópera e cunha romanza de zarzuela do seu repertorio	1)Organizar correctamente a información necesaria. 2)Levar a cabo unha presentación correcta e coherente da proposta realizada. 3)Presentar una redacción que deixe amosar a claridade de ideas aí como a organización da información utilizada, o coidado nos datos aportados. 4)Amosar coñecementos suficientes relacionados coa materia.	As enumeradas para o cuadrimestre	100%
C: Presentación dunha comparativa xustificada de tres versións de cantantes diferentes durante a interpretación dun aria de ópera e dunha romanza de zarzuela do seu repertorio.	1)Organizar correctamente a información necesaria. 2)Levar a cabo unha presentación correcta e coherente da proposta realizada. 3)Presentar una redacción que deixe amosar a claridade de ideas aí como a organización da información utilizada, o coidado nos datos aportados. 4)Amosar coñecementos suficientes relacionados coa materia.	As enumeradas para o cuadrimestre	100%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
-Audición pública:	1) Amosar una correcta emisión e control da voz na interpretación do repertorio. 2) Demostrar un control correcto do aire e a afinación na interpretación do repertorio. 3) Utilizar a pronunciación correcta do texto, a través dunha axeitada articulación. 4) Amosar comprensión do texto e da escritura pianística na interpretación. 5) Ser quen de interpretar o repertorio proposto co carácter axeitado ao xénero vocal ao que pertenza. 6) Demostrar o control do tempo nas obras a interpretar. 7) Amosar un equilibrio na dinámica en relación co piano. 8) Aplicar os coñecementos estilísticos e estéticos a de cada obra a interpretar. 9) Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica. 11) Ser quen de interpretar todo o repertorio de memoria.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	100%
Proba práctica (A escoller unha opción)			
A: Interpretación de dúas arias de ópera e dúas romanzas de zarzuela. (Envío mediante gravación)	1) Amosar una correcta emisión, control da voz e afinación na interpretación das obras interpretadas. 2) Utilizar a pronunciación correcta do texto, así como a comprensión do mesmo. 3) Ser quen de interpretar o repertorio proposto co carácter axeitado ao xénero vocal ao que pertenza. 4) Demostrar o control do tempo nas obras a interpretar. 5) Aplicar os coñecementos estilísticos e estéticos a das obras a interpretar.	As enumeradas para o cuadrimestre	100%
B: Realización dun traballo estilístico musical relacionado cun aria de ópera e cunha romanza de zarzuela do seu repertorio	1)Organizar correctamente a información necesaria. 2)Levar a cabo unha presentación correcta e coherente da proposta realizada. 3)Presentar una redacción que deixe amosar a claridade de ideas aí como a organización da información utilizada, o coidado nos datos aportados. 4)Amosar coñecementos suficientes relacionados coa materia.	As enumeradas para o cuadrimestre	100%
C: Presentación dunha comparativa xustificada de tres versións de cantantes diferentes durante a interpretación dun aria de ópera e dunha romanza de zarzuela do seu repertorio.	1)Organizar correctamente a información necesaria. 2)Levar a cabo unha presentación correcta e coherente da proposta realizada. 3)Presentar una redacción que deixe amosar a claridade de ideas aí como a organización da	As enumeradas para o cuadrimestre	100%

	información utilizada, o coidado nos datos aportados. 4) Amosar coñecementos suficientes relacionados coa materia.		
--	---	--	--

Para a poder optar á Matrícula de Honra, o alumnado deberá obter cunha cualificación de sobresaínte na disciplina. O/a profesor/a da do/a alumno/a comunicará ao departamento ao do final da semana dos exames. Os/as alumnos/as deberán realizar unha proba deseñada polo departamento a tal fin, cunha convocatoria específica para o mesmo, e que non excederá na súa totalidade dos 30 minutos de duración.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS	
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
*	*
No presente curso académico non hai alumnado da especialidade que precise pautas por necesidades educativas especiais.	

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS	
<p>Alier, R.: Guía universal de la ópera. Ma non Troppo-Robinbook. Barcelona, 2007.</p> <p>Alier, R.: Historia de la ópera. Ma non Troppo-Robinbook. Barcelona, 2002.</p> <p>Carrillo Guzmán, M. : <i>Introducción a la dramaturgia musical</i>. Editum (ediciones de la Universidad de Murcia)</p> <p>Falcón, L. : <i>La ópera, voz, emoción y personaje</i>. Alianza Música</p> <p>Jacobs, A. e Sadie, S.: <i>El libro de la ópera</i>. Edit. Rialp</p> <p>Lang, P.H.: La experiencia de la ópera. Alianza Editorial. Madrid, 1983, 2011.</p> <p>Mantel, Gerhard: <i>Interpretación. Del texto al sonido</i>. Edit. Alianza Música.</p> <p>Perelló-Montserrat Caballé: <i>Canto-Diccion</i>. Edit. Científico-médica.</p> <p>Ricci: <i>Variazioni-cadenze tradizioni</i>. Edit. Ricordi</p> <p>Starobinsk.: <i>Las hechiceras, poder y seducción en la ópera</i>. Akal Música</p> <p>Turina: <i>Vocalizaciones</i>. Edit. Unión musical española</p> <p>Obras orientativas:</p> <p>Bellini (Norma, La Sonámbula), Bizet (Carmen, Les Pêcheurs de Perles), Britten (Peter Grimes, Billy Budd), Catalani (La Wally), Charpentier (Louise), Debussy (Pelleas et Melisande) Donizetti (L'Elisir d'Amore, Don Pasquale), Gluck (Alceste), Gounod (Faust, Roméo et Juliette), Händel (Acis and Galathea, Rodelinda, Giulio Cesare, ...), Humperdinck (Hänsel und Gretel), Lehár (Die lustige Witwe), Leoncavallo (Pagliacci), Mozart (Cosí fan tutte, Die Zauberflöte, Don Giovanni, La clemenza di Tito, Zaide...), Menotti (The Telephone), Offenbach (Les Contes d'Hoffmann), Puccini (La Bohème, Madame Butterfly, Manon Lescaut, Le Villi, Tosca...), Ravel (L'enfant et les Sortilèges), Rossini (La Cenerentola, Il Barbieri di Siviglia, L'Italiana in Algeri...), Verdi (Ernani, Il trovatore, La Traviata, Rigoletto, Simon Boccanegra...), Weber (Der Freischütz), Wolf-Ferrari (Il Segreto di Susanna)</p> <p>Arrieta (Marina), Barbieri (El Barberillo de Lavapiés, Los Diamantes de la Corona), Bretón (La Verbena de la Paloma), Chapí (Las Hijas del Zebedeo, El Rey que Rabió...), Chueca (La Gran Vía, Agua, Azucarillos y Aguardiente), Fernández Caballero (Gigantes y Cabezudos), Guerrero (El huésped del Sevillano, La Rosa del Azafrán...), Guridi (El Caserío), Serrano (La Canción del Olvido), Sorozábal (La del Manojó de Rosas, La Tabernera del Puerto), Soutullo (El Último Romántico), Moreno Torroba (Luisa Fernanda, La Marchenera), Vives (Doña Francisquita, Maruxa, Bohemios)</p>	
LINKS	<p>-Partituras de Música de dominio público: www.imslp.org, onde pódese encontrar diverso material de obras en formato pdf.</p> <p>-Catálogo de obras: www.sheetmusicarchive.net con partituras en pdf</p>

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA